

Asia: VN/2616/2026

## **Valtioneuvoston asetus julkisen talouden suunnitelmasta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

VALTIONEUVOSTON ASETUS JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMASTA

VN/2616/2026

Akava kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Mistä on kysymys?

Julkisen talouden suunnitelmasta (JTS) annetaan uusi valtioneuvoston asetus. Aiempi asetus kumoutui vuoden 2026 alussa, kun kansalliset finanssipolitiikan säännöt uudistettiin. Tässä uudessa asetuksessa säädetään julkisen talouden suunnitelman tarkemmasta sisällöstä sekä velvollisuudesta julkaista eräitä muita tietoja (joita JTS ei sisällä). Asetuksen avulla pannaan täytäntöön EU:n budjettikehysdirektiivin muutokset siltä osin kuin näin ei ole vielä muutoin tehty.

Mitkä budjettikehysdirektiivin säännökset pannaan nyt täytäntöön?

Asetuksella pannaan täytäntöön budjettikehysdirektiivin 4 artiklan 1 ja 6 kohta sekä 9, 10, 11 ja 14 artiklat (eli toistaiseksi hoitamatta jääneet osaset).

Budjettikehysdirektiivin 4 artiklan 1 kohta. Jäsenvaltioiden täytyy varmistaa, että julkisen talouden suunnittelu perustuu todenmukaisiin makrotalouden ja julkisen talouden ennusteisiin, joissa käytetään kaikkein ajantasaisimpia tietoja. Finanssipolitiikan suunnittelun on perustuttava makrotalouden ja finanssipolitiikan todennäköisimpään skenaarioon tai varovaisempaan skenaarioon. Ennusteita pitää verrata ajantasaisimpiin komission ennusteisiin ja tarvittaessa muihin riippumattomiin ennusteisiin. Merkittävät erot jäsenvaltion ja komission ennusteiden välillä täytyy selittää (ei vain kuvailla).

Budjettikehysdirektiivin 4 artiklan 6 kohta. Finanssipolitiikan suunnittelussa käytetyistä makrotalouden ja julkisen talouden ennusteista pitää tehdä säännöllisesti puolueeton ja kattava arviointi. Sen tekee taho, joka on riippumaton finanssipolitiikasta vastaavista viranomaisista (eikä ole ennusteen laatija). Arvioinnin tulokset pitää julkistaa ja ottaa huomioon myöhemmissä ennusteissa. Jos ennusteissa havaitaan merkittäviä vinoumia vähintään neljän vuoden ajan, jäsenvaltion täytyy ryhtyä korjaaviin toimiin (ja julkistaa ne).

Valtiontalouden tarkastusvirasto tuottaa ja julkistaa Suomessa ennusteiden jälkiarvioinnit.

Budjettikehysdirektiivin 9 artikla. Jäsenvaltioiden pitää laatia uskottava ja tehokas julkisen talouden keskipitkän aikavälin kansallinen kehys, joka mahdollistaa julkisen talouden suunnittelun vähintään kolmen vuoden aikajänteellä.

Monivuotisen kehyksen tulee sisältää kattavat ja avoimet kansalliset julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteet, jotka koskevat julkisyhteisöjen alijäämää, velkaa ja muita mahdollisia julkisen talouden indikaattoreita. Samalla pitää varmistaa, että nämä tavoitteet ovat maakohtaisten numeeristen finanssipoliittisten sääntöjen mukaisia.

Monivuotisen kehyksen tulee sisältää julkisyhteisöjen kutakin keskeistä meno- ja tuloerää koskevat ennusteet eriteltynä tarkemmin valtionhallinnon ja sosiaaliturvan tasolla kyseisenä budjettivuonna ja sitä pidemmällä ajanjaksolla olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana.

Monivuotisen kehyksen tulee sisältää kuvaus julkiseen talouteen sekä kestäväään ja osallistavaan kasvuun vaikuttavasta keskipitkän aikavälin ennakoidusta politiikasta, mukaan lukien uudistukset ja investoinnit, eriteltynä keskeisten tulo- ja menoerien mukaan ja osoittaen, miten sopeuttaminen kohti kansallisia julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteita saavutetaan verrattuna ennusteisiin, joissa oletetaan, että politiikka säilyy muuttumattomana.

Monivuotisen kehyksen tulee sisältää arviointi siitä, miten ennakoitu politiikka todennäköisesti vaikuttaa sen julkiseen talouteen kohdistuvan välittömän keskipitkän ja pitkän aikavälin

vaikutuksensa valossa julkisen talouden keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyys- sekä kestäväan ja osallistavaan kasvuun. Arvioinnissa on säännöksen mukaan mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon ilmastonmuutoksesta johtuvat makrotalouden ja finanssipolitiikan riskit ja niiden ympäristö- ja jakaumavaikutukset.

Budjettikehysdirektiivin 10 artikla. Jäsenvaltion vuotuisen talousarviolainsäädännön on oltava julkisen talouden kansallisten keskipitkän aikavälin tavoitteiden mukaista. Poikkeamat tavoitteista on perusteltava asianmukaisesti.

Budjettikehysdirektiivin 11 artikla. Direktiivi ei estä jäsenvaltion äskettäin nimettyä hallitusta päivittämästä keskipitkän aikavälin talousarviosuunnitelmaansa uusia poliittisia painopisteitään vastaavaksi. Jäsenvaltion on kuitenkin tuotava esiin edellisen ja uuden keskipitkän aikavälin talousarviosuunnitelman väliset erot.

Budjettikehysdirektiivin 14 artikla. Jäsenvaltioiden on talousarviomenettelyjen yhteydessä julkaistava sellaisia elimiä ja rahastoja koskevat tiedot, jotka eivät ole säännönmukaisten talousarvioiden osa, mutta jotka kuuluvat julkisyhteisöihin (ml. julkisyhteisöjen alasektorit). Jäsenvaltioiden on raportoitava tällaisten elinten ja rahastojen yhdistetty vaikutus julkisyhteisöjen rahoitusasemiin ja velkoihin.

Jäsenvaltioiden on julkaistava yksityiskohtaiset tiedot verotukien vaikutuksesta tuloihin.

Jäsenvaltioiden on kaikkien julkisyhteisöjen alasektoreiden osalta julkaistava tiedot ehdollisista sitoumuksista, joilla on mahdollinen tuntuva vaikutus julkisen talouden talousarvioihin (ml. valtiontakaukset, järjestämättömät lainat ja julkisten yritysten toiminnasta aiheutuvat vastuut, niiden laajuus mukaan lukien). Jäsenvaltioiden on julkaistava mahdollisuuksien mukaan tiedot katastrofeihin ja ilmastoon liittyvistä ehdollisista sitoumuksista. On mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon tiedot julkiselle taloudelle aiheutuneista kustannuksista, jotka johtuvat katastrofeista ja ilmastoon liittyvistä häiriöistä. Jäsenvaltioiden on julkaistava myös tiedot julkisyhteisöjen osallistumisesta yksityisten ja julkisten yritysten pääomaan taloudellisesti merkittävien määrien osalta.

Akavan kanta

Akavalla ei ole huomautettavaa otsikkoasiassa.

Sorjonen Pasi  
Akava ry